

آشنایی با مگس خربزه – بخش دوم

PTMP/SK/R&D/A/ Pest identification /22022022

مقدمه

این مگس یکی از آفات مهم محصولات جالیزی در کشور است و در سواحل خلیج فارس، دریای عمان و اراضی کویری کشور و مخصوصا استان هرمزگان انتشار دارد و تا حدود ۴۰٪ از محصول خیار، طالبی و کدو را از بین می برد. این آفت در مناطق کوهستانی و ارتفاعات حاشیه ارتفاعات کویر که برف گیر است دیده نمی شود زیرا لارو کامل در عمق ۵ سانتی متری خاک بر اثر سرما از بین می رود.

مگس خربزه (*Corpomyia pardalina*)

زیست شناسی

مگس خربزه زمستان را به صورت شفیره در عمق ۱۰-۱۲ سانتی متری زیر خاک می گذراند و در اواسط بهار، موقعی که خربزه شروع به گل دادن می کند، ظاهر می شود. مگس ماده به وسیله تخم ریز خود که از تغییر شکل حلقه های انتهایی شکم به وجود آمده است میوه را سوراخ کرده و از شیرهای که خارج شده تغذیه می نماید، حشره نر نیز از شیره باقیمانده در محل نیش مگس ماده تغذیه می کند. مگس های نر و ماده پس از یک هفته جفت گیری می کنند و حشره ماده با تخم ریز خود تخم ها را به صورت منفرد، اغلب در زیر پوست میوه و گاهی روی آن قرار می دهد. حشره کامل ممکن است تا دو ماه عمر داشته باشد. در مگس ماده جمعا، ۱۰۰ تا ۱۲۰ عدد تخم می گذارد، ولی در هر میوه فقط یک تخم قرار می دهد. البته گاهی روی میوه چند سوراخ دیده می شود که علت آن می تواند تخم گذاری چند مگس روی یک میوه باشد. در این حالت در داخل میوه چند عدد لارو وجود دارد و اصطلاحا میوه کرمو شده است (شکل ۱).

شکل ۱- آثار خسارت مگس خربزه

آشنایی با مگس خربزه - بخش دوم

PTMP/SK/R&D/A/ Pest identification /22022022

در میوه‌های با پوست نازک، جای تخم‌ریزی مگس معمولاً نمایان است. گاهی مگس ماده چند سوراخ روی میوه ایجاد می‌کند، ولی فقط در یکی از آنها تخم‌گذاری می‌نماید. تخم‌های مگس بر حسب شرایط محیطی طی ۲-۷ روز تفریخ شده و لاروهای جوان بلافاصله به طرف داخل میوه حرکت کرده و در گوشت آن دالان‌های غیر منظمی ایجاد می‌کنند. دوره زندگی لارو در تابستان یک تا دو هفته و در پائیز سه هفته طول می‌کشد و پس از آن لارو کامل از میوه خارج شده و در زیر خاک به شفیره تبدیل می‌شود و گاهی نیز ممکن است شفیره در داخل میوه تشکیل شود. دوره شفیرگی به طور معمول ۱۰-۱۳ روز طول می‌کشد. این آفت در نواحی شمالی و مرکزی ایران ۲ تا ۳ نسل در سال دارد.

روش‌های کنترل مکانیکی

جلوگیری از تخم‌گذاری حشرات ماده روی میوه: بدین منظور در موقع گل‌گیری بوته‌ها، میوه‌های جوان، به اندازه فندق تا حداکثر گردو را در داخل برگ‌های مجاور پیچیده و روی آنها خاک می‌ریزند و تا موقعی که پوست آنها ضخیم شود آنها را زیر خاک نگه می‌دارند. در این صورت مگس ماده قادر به تخم‌ریزی در میوه نخواهد بود.

روش‌های کنترل فیزیکی

استفاده از تله‌های چسبنده زردرنگ: از این تله‌ها می‌توان برای صید حشرات کامل و همچنین تعیین تاریخ دقیق کنترل شیمیایی استفاده نمود.

روش‌های کنترل زراعی

۱- هرس گل و میوه: نتیجه کار محققان نشان می‌دهد که اجرای دو نوبت هرس گل و میوه و انتخاب دو شاخه میوه دهنده روی هر بوته، در کاهش آلودگی مؤثر است.

۲- استفاده از ارقام با پوست ضخیم

۳- شخم زدن زمین بعد از برداشت محصول: این عمل با افزایش تلفات شفیره‌های زمستانگذران، باعث کاهش جمعیت آفت می‌شود.

آشنایی با مگس خربزه - بخش دوم

PTMP/SK/R&D/A/ Pest identification /22022022

۴- جمع‌آوری و انهدام بقایای آلوده: برای از بین بردن آفت و جلوگیری از طغیان آن در نسل بعد به کار می‌رود.

روش‌های کنترل شیمیایی

۱- سمپاشی مستقیم: در صورت نیاز به سمپاشی می‌توان مصادف با ظهور حشرات کامل مزرعه را در سه نوبت با گوزاتیون ۲۰٪ به نسبت دو در هزار سمپاشی نمود. این سمپاشی روی شته، تریپس و کنه نیز مؤثر است. اولین نوبت سمپاشی مصادف با تشکیل میوه‌های جوان می‌باشد. همچنین کاربرد دیپترکس زمانی که میوه‌ها به اندازه فندق باشند در کنترل آفت مؤثر است.

۲- استفاده از طعمه مسموم برای شکار مگس‌های بالغ: برای این منظور در ظروف کوچکی مخمر آبجو همراه با دیازینون ریخته و در قسمت‌های مختلف مزرعه قرار داده تا مگس‌ها به آن جذب شده و به دام افتند.

منبع

مینایی، کامبیز (۱۳۹۵). جزوه درسی آفات درختان میوه دانه‌دار و هسته‌دار، دانشگاه شیراز.

اکرمی، محمدعلی (۱۳۹۵). جزوه درسی آفات گیاهان جالیز، سبزی و زینتی، دانشگاه شیراز.

Tomlin, C. S. (2000). The pesticide manual, 12th ed. BCPC.

Whitaker, P. (1998). Important issues in ecologically sound integrated pest management. Am. Entomol. 3:148-153.

